

Jordbruksutskottets betänkande

1982/83:38

om reglering av priserna på fisk, m. m. (prop. 1982/83:171)

Propositionen

I proposition 1982/83:171 har regeringen (jordbruksdepartementet) föreslagit riksdagen att

1. godkänna de i propositionen förordade grunderna för ett socialförsäkringskydd för yrkesfiskare.

2. medge att för tiden den 1 juli 1983—den 30 juni 1984 reglering av priserna på fisk m. m. jämte vad därmed hänger samman samt användningen av medel får ske enligt de grunder som förordats i propositionen.

3. till Prisreglerande åtgärder på fiskets område för budgetåret 1983/84 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 000 kr.

I propositionen läggs fram förslag om reglering av priserna på fisk under budgetåret 1983/84.

Motioner

Motion väckt under allmänna motionstiden 1983

I motion 1982/83:480 av Ralf Lindström m. fl. (s) yrkas

1. att riksdagen begär att regeringen inför prisregleringsavgift på ål- och laxfiske

2. att därvid inkomna medel företrädesvis anvisas till att finansiera odling av lax och ål för utsättning i svenska vattendrag.

Motioner väckta med anledning av propositionen

I motion 1982/83:2410 av Bertil Jonasson m. fl. (c) yrkas

1. att riksdagen ur prisregleringskassan för fisk anvisar 500 000 kr. för överskottshantering av lake, siklöja och sik.

2. att riksdagen begär att regeringen utformar bestämmelser för sådan överskottshantering.

I motion 1982/83:2414 av Jan-Eric Virgin och Bertil Danielsson (båda m) yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att statens jordbruksnämnd vid kommande förhandlingar beaktar att prisregleringsavgift införs på ål, laxartad fisk och sötvattensfisk.

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Sverige upphäver tullsuspensionerna på torskfiléer i samma omfattning som EG upphäver tullsuspensionerna på sill.

Utskottet

Regeringen uppdrog den 11 november 1982 åt statens jordbruksnämnd att, efter överläggningar med fiskets förhandlingsdelegation och nämndens konsumentdelegation, avge förslag beträffande prisregleringen på fisk under budgetåret 1983/84. Förslaget skulle utformas med utgångspunkt i de av riksdagen år 1978 beslutade allmänna riktlinjerna för fiskeripolitiken och de år 1981 beslutade riktlinjerna för prisregleringen på fisk. Nämnden borde även avge förslag till disposition av medel ur prisregleringskassan för fisk för att bestrida kostnader för utsättning av laxfisk och ål.

Efter överläggningar i enlighet med regeringsuppdraget har jordbruksnämnden lagt fram förslag om reglering av priserna på fisk m. m. under budgetåret 1983/84. Förslaget har biträttts av de båda delegationerna.

I propositionen föreslås att prisregleringen för fisk under budgetåret 1983/84 utformas så som nämnden har föreslagit och att föreslagna normpriser och föreslagen normkvantitet fastställs. Förslaget innebär bl. a. att normpriserna räknas upp med 9 % i genomsnitt och att normkvantiteten för sill/strömming sänks från 86 000 ton till 83 000 ton. Utskottet biträder regeringens förslag.

Enligt jordbruksnämndens beräkningar kan ca 100–110 milj. kr. vid oförändrade prisregleringsavgifter stå till förfogande för prisregleringen under regleringsåret 1983/84. Härtill kommer de budgetmedel, sammanlagt 50 milj. kr. under budgetåren 1982/83 och 1983/84, som bör tillföras prisregleringskassan enligt proposition 1982/83:101. I propositionen anförs att beloppet bör användas för att förebygga prishöjningar på fisk. För 1982/83 har riksdagen anvisat (JoU 1982/83:23, rskr 1982/83:142) 25 milj. kr. Nämnden och delegationerna har enats om att föreslå att de medel som beräknats för innevarande regleringsår så långt möjligt bör användas för tillfälliga prissänkande åtgärder för vissa fiskprodukter. Nämnden har dock pekat på vissa handelspolitiska konsekvenser av en sådan åtgärd. Resterande 25 milj. kr. skulle tillföras prisregleringskassan och därmed motverka en höjning av prisregleringsavgiften redan från 1 juli 1983.

Enligt jordbruksministern bör den mest effektiva användningen av medlen från konsumentsynpunkt vara att de tillförs prisregleringskassan i syfte att motverka höjningar av prisregleringsavgiften och därmed konsumentpriserna. Mot bakgrund härav förordar han att medlen för båda regleringsåren förs till prisregleringskassan för fisk i syfte att förebygga prishöjningar.

Propositionen innehåller även medelsäskande för subventioneringen av fiskpriserna under regleringsåret 1983/84. Regeringen föreslår att 25 milj. kr. tillförs prisregleringskassan för fisk. Utskottet har ingen erinran mot regeringens förslag och tillstyrker således att anslaget till prisreglerande åtgärder på fiskets område förs upp med detta belopp för budgetåret 1983/84. Utskottet biträder även jordbruksministerns förslag till disposition av medlen för innevarande och nästkommande budgetår.

I propositionen föreslås att högst 4,5 milj. kr. anslås ur prisregleringskassan för fisk för att täcka kostnaden för en trygghetsförsäkring för fisket som man inom fiskets organisationer beslutat skall införas fr. o. m. regleringsåret 1983/84. Finansieringen av försäkringen kommer att ske på så sätt att premierna betalas kollektivt av prisregleringsmedel och inte enskilt av yrkesfiskarna. Försäkringen bör enligt jordbruksministern ge de verksamma inom yrkesfisket ett försäkringsskydd som motsvarar det som anställda i allmänhet åtnjuter genom kollektivavtal och som tillämpas inom lantbruket sedan den 1 juli 1978. Utskottet vill uttrycka tillfredsställelse över att även yrkesfiskare genom den föreslagna åtgärden kommer i åtnjutande av ett försäkringssystem som motsvarar vad landets stora yrkesgrupper redan omfattas av. Utskottet tillstyrker även de av regeringen förordade grunderna för detta försäkringsskydd.

Enligt jordbruksnämnden beräknas tillgängliga medel för prisregleringen vara i stort sett förbrukade vid ingången av regleringsåret 1984/85. Nämnden aviserar därför sin avsikt att under hösten 1983 söka göra en mer långsiktig bedömning av regleringens medelsbehov samt hur dess finansiering kan tillgå. Jordbruksministern ser en sådan översyn som mycket angelägen.

Utskottet tar i det följande upp den del av propositionen som berörs av motionerna. I den mån regeringsförslaget inte kommenteras har detta inte föranlett någon erinran från utskottets sida.

Jordbruksnämnden föreslår att 3 milj. kr. skall utgå från prisregleringskassan för att täcka kostnaderna för utsättning av laxfisk och ål under budgetåret 1983/84. Förslaget biträds av jordbruksministern.

Nämnden erinrar om att ål och laxfisk samt sötvattensfisk f. n. inte belastas av någon prisregleringsavgift. Det har enligt nämnden heller inte bedömts möjligt att införa en sådan avgift under nästkommande regleringsår. Nämnden har därför i samråd med de båda delegationerna beslutat införa en utförselavgift för abborre, gädda, gös och ål från den 1 juli 1983. Avgiften avses utgå i öre per kg som motsvarar ca 3 % av det genomsnittliga utförselpriset under 1982. Avgiften beräknas tillföra regleringsekonomin ca 1,5–2,0 milj. kr. under regleringsåret 1983/84.

Förslag om införande av prisregleringsavgift på laxfisk och ål framställs i två motioner. I motion 480 (s) erinras om att den svenska laxfiskeproduktionen som utgör en förutsättning för ett ganska omfattande laxfiske i Östersjön till stor del finansieras med pengar ur prisregleringskassan. Denna är i sin tur uppbyggd med medel från influtna prisregleringsavgifter på främst fångst av basfisk som sill och torsk. Någon avgift på "lyxfisken" lax och ål är inte införd, konstaterar motionärerna som anser att det nu är motiverat införa sådan avgift. Enligt motion 2414 (m) skulle införande av en prisregleringsavgift på ål och lax tillföra prisregleringskassan runt 10 milj. kr. Det skulle innebära en god förstärkning av regleringsekonomin och inte nämnvärt belasta konsumenterna, då lax närmast får betraktas som lyxvara, anser motionärerna. De anser även att den nuvarande utförselavgiften på

sötvattensfisk bör utbytas mot prisregleringsavgift.

Regleringen av sötvattensfisket är föremål för yrkanden i motion 2410 (c). Riksdagen bör ur prisregleringskassan för fisk anvisa 500 000 kr. för överskottshantering av lake, siklöja och sik, anför motionärerna. De bemärker att jordbruksnämnden beslutat införa en utförselavgift för de värdefulla fiskarna abborre, gädda, gös och ål. Enligt motionen medför hanteringen av bifångster av lake, siklöja och sik stort merarbete och försämrad produktion för de fiskeföretag i glesbygden som inriktar sig på fiske efter attraktiv fisk för export.

Utskottet får med anledning av motionerna erinra om att frågan om ev. införande av prisregleringsavgift på lax och ål varit föremål för överväganden under flera år. I samband med behandlingen av förra årets fiskprisreglering framhöll utskottet att det i och för sig med fog kunde anföras att laxodlingen, som utgör en förutsättning för det lönsamma laxfisket, borde finansieras genom en avgift i konsumentledet. Ett motsvarande resonemang kunde föras beträffande utsättning av ål. Med hänsyn till de överväganden som då förväntades ske beträffande fiskprisregleringens fortsatta finansiering föranledde frågan ingen ytterligare åtgärd från riksdagens sida (prop. 1981/82:205, JoU 1981/82:41, rskr 1981/82:413). Enligt utskottets bedömning befinner sig frågan i stort sett i samma läge i dag som för ett år sedan. Jordbruksnämnden har övervägt att föreslå införande av en prisregleringsavgift på ål och lax samt sötvattensfisk men inte bedömt det möjligt att införa sådan avgift under nästkommande regleringsår. Utskottet utgår från att nämnden tar upp denna fråga i samband med den aviserade översyn av regleringens medelsbehov som nämnts i den föregående framställningen. Därvid torde även det problem med överskottshantering av vissa sötvattensfiskslag som nämnts i motion 2410 komma att behandlas. Någon ytterligare riksdagens åtgärd med anledning av motionerna 480, 2410 och 2414 såvitt nu är i fråga (yrkande 1) synes med hänsyn därtill icke påkallad. Utskottet tillstyrker således regeringens förslag om anslag från prisregleringskassan för att täcka vissa kostnader för utsättning av laxfisk och ål.

I motion 2414 yrkas även att Sverige upphäver tullsuspensionerna på torskfiléer gentemot EG i samma omfattning som EG upphäver tullsuspensionerna på sill. Utskottet får med anledning härav anföras följande.

I samband med budgetbehandlingen har riksdagen nyligen godkänt att regeringen – för det fall svensk sillexport till EEC skulle tullbeläggas – får besluta om att under tid som regeringen bestämmer återta helt eller delvis de i skriftväxling mellan Sverige och EEC den 21 juli 1972 omnämnda svenska åtagandena avseende tullar samt avgifter med samma verkan för vissa fiskvaror med ursprung i EEC:s medlemsländer (prop. 1982/83:100 bilaga 5 Litt. E, SkU 1982/83:19, rskr 1982/83:151). En redogörelse för bakgrunden till detta beslut återfinns i bilaga 5 till budgetpropositionen (s. 110–113). Därav framgår att Sverige i samband med 1972 års EG-förhandlingar åtagit sig att suspendera tullar och andra avgifter för bl. a. frysta fiskfiléer med

ursprung i det utvidgade EEC. Åtagandet skall ses mot bakgrund av att Danmark och Norge i egenskap av blivande medlemsländer i EEC önskade behålla den tullfrihet som uppnåtts inom EFTA. Om åtagandet inte lämnats skulle enligt redogörelsen därigenom ha äventyrats dels den rätt som Sverige alltsedan 1967 har att direktlanda fisk i Danmark, dels den suspension av tullen för sill i EEC som införts 1971. Sverige har fortfarande ett väsentligt intresse av att bibehålla dessa förmåner.

Den 29 september 1981 fattade EEC:s ministerråd utan förvarning beslut om att upphäva suspensionen av silltullen. Beslutet kompletterades senare med andra beslut som innebär att den tullfria importen av sill från tredje land under sommar-, höst- och vintersäsongen successivt kommer att begränsas under de närmaste åren. Den import som överstiger de tullfria kvantiteterna väntas komma att beläggas med en 15-procentig tull.

De ändrade förhållandena för import av sill till EEC innebär att förutsättningarna för den svenska exporten försämras på ett grundläggande sätt. Sverige har därför klargjort för EG-kommissionen att en tullbeläggning av svensk sillexport till EEC skulle medföra att den svenska regeringen ser sig nödsakad att helt eller delvis återta de svenska åtagandena på fiskområdet. Denna fråga har bedömts ha sådan vikt att regeringen funnit sig böra inhämta det i det föregående återgivna godkännandet av riksdagen.

Utskottet får för sin del understryka vikten av att frågan om den fortsatta svenska sillexporten till EG via Danmark löses på ett sätt som tillfredsställer svensk fiskerinäring. Riksdagen har som framgår av det ovanstående lämnat regeringen fullmakt att vidta åtgärder för att understryka allvaret i situationen. Enligt utskottets mening har syftet med motionen därmed i det väsentliga tillgodosetts. Yrkandet bör således icke påkalla någon ytterligare riksdagens åtgärd.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen godkänner de i propositionen förordade grunderna för ett socialförsäkringsskydd för yrkesfiskare.
2. att riksdagen medger att för tiden den 1 juli 1983–den 30 juni 1984 reglering av priserna på fisk m. m. jämte vad därmed hänger samman samt användningen av medel får ske enligt de grunder som regeringen förordat i propositionen,
3. att riksdagen till *Prisreglerande åtgärder på fiskets område* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 25 000 000 kr.,
4. beträffande *prisregleringsavgift på laxfisk och ål* att riksdagen lämnar motionerna 1982/83:480 och 1982/83:2414 yrkande 1 utan ytterligare åtgärd,

5. beträffande *överskottshantering av viss sötvattensfisk*
att riksdagen avslår motion 1982/83:2410.
6. beträffande *tull suspensionerna på torskfiléer*
att riksdagen avslår motion 1982/83:2414 yrkande 2.

Stockholm den 10 maj 1983

På jordbruksutskottets vägnar
EINAR LARSSON

Närvarande: Einar Larsson (c), Håkan Strömberg (s), Arne Andersson i Ljung (m), Ove Karlsson (s), Hans Wachtmeister (m), Gunnar Olsson (s), Martin Segerstedt (s), Sven Eric Lorentzon (m), Jan Fransson (s), Margareta Winberg (s), Jens Eriksson (m), Börje Stensson (fp), John Andersson (vpk), Bengt Kronblad (s) och Lennart Brunander (c).